204.

K513/1147

Édes barátom!

Az este jövék haza Pestről, hol egy hét óta csavargok vala, s igy 22én kelt leveled csak most jutott kezemhez. Látom ab. ból, hogy késöcske válaszom még nem vetted volt, mikor ezt ir. tad; hihetően egymás mellett surrant el levelünk, a nélkül, hogy köszöntötték volna egymást. – (Mindenesetre érdemlek va. lamicskét szemrehányásodból, mert nem kellött volna úgy el. késnem a válaszszal. Hogy veletek beteltünk, abban is igazad lehet; hiszen mi veletek mindig tele vagyunk, annyit beszélünk gondolkozunk rólatok.

A 20 forintot (: mint irtam előbbi levelemben ~~folytán~~) megkaptam ugyan, de ezennel ünnepélyesen eltagadom. A köszönetet tiszte. lettel visszaküldöm.)

Az akadémiának, jó fiu, semmi baja veled, és verseddel; hanem Toldy kivánta azon fontos változtatásokat, Toldy, ki Ka. zinczyról azt mondja: első és legnagyobb lyricus, – a mi – tisztelet a nagy reformator egyéb érdemeinek! – nem áll. Hogy verseket jobb lett volna másnak – azaz nem másnak, hanem magadnak olvasni fel, az is szent; de Toldy mégsem tette azt tönkre, mert nem az a baj, hogy roszul olvasta (bizony Sz. is roszul kiabál. ta el a Szózat), hanem hogy nem hallotta senki. És igy a te. remből azon érzéssel távozott a közönség, hogy mily kár volt azt a szép verset nem hallhatnia! A mit hallott belőle, példa ul az emelkedő végstrophákat, nagyon megéljenezte. – Különben a publicum, Eötvös beszéde folytán, politikailag levén hangol. va, Szózatból is ilyeneket tapsolt meg: „a gyermek ajka né. metül gagyog”... mire azt mondta valamelyik Wenkheim, hogy méginkább megtapsolták volna igy: „a gyermek ajka németül ugat:” Találó megjegyzés a közönség aesthetikai hangulatára. Egyéb. iránt nekem alkalmam volt az ünnepély után tekintélyes embe. rektől, s jeles műbirákból (a te megölő Gyulaidat nem véve ki) oly nyilatkozatokat hallani, melyek a biráló választmány eljárá. sát teljesen igazolták. (Olvashatod már magad is a Szózat versét, s itélhetsz, mennyiben annak hatása aesthetikai.)

(Kérded, volt-e még azután dolgom a pályaművektől, s nem hitrak-e Pestre? – Tán biz azt gondolod, én tettem egyik azon „akkhurát” megjegyzéseket. Nem volt azzal, barátom, senkinek, csak Toldynak, és a mennyiben több versnek részére másolni kellett, Csengerinek. A mikor = midőn féle javitások Toldy ki. vánalmai valának. – A szinházba nem adták szavalni – különös – hanem énekleni. Szepessi piarista csinálta rá az „adnotam”ot. Mindjárt – én nem voltam ott – hogy a szinházban „szerző! szerző!” kiabálták, s felállt Szepessi, meghajtogatta ma. gát, s összevissza éljenezték. A közönség nagy része azon bol.

dog hitben távozott el, hogy ő látta … Tompát! – Egyébiránt, miután ott szavakat nem, csak dallamot lehetett hallani, a koszorú méltán Szepessié maradhat. Minden apró kellemetlenség daczára meggyőződhetel, hogy nincs intelligens (azaz itt: versekhez értő) ember ki ne a te költeményednek adta legyen az elsőséget. Jellemző a P. Lloyd eljárása, mely fordításban (s lehető jól) a tiédet egészen adta, a Szászéból „mutatványt" közlött. Duna volt a forrás. –

(Hanem eleget beszéltünk rólad, beszéljünk már érdekesebb tárgyról is, azaz rólam.) Én mindig azt mondtam és hittem, hogy nem fogok fölmenni az ünnepélyre; vagy is, törtem magam kegyetlenül, hogy székfoglalómat akkorra bevégezhessem, – pedig jó formán el se volt kezdve –, de látván a lehetetlenséget, lemondtam a reményről azt elkészíthetni, s így arról is, hogy az ünnepélyen mutatkozzam. De másrészről lehetetlen volt itthon maradnom – botrány nélkül. A kőrösi professorama egytől egyig fölment, a tanulók nagy része is, a többi szünidőt kapott: mivel menthetném honmaradásomat. Hogy beteg vagyok, senki se hiszi, – egyéb mentség, ily nagy nemzeti ünnepélyről elmaradnom, nincs. Desperatiómban, ~~az~~ az indulás előtti délután összecsaptam értekezésem meglevő részét, s elszántam magam a felrándulásra, oly határozattal, hogy kedvező esetben nem jövök haza, míg nem olvasok. Az eset kedvezőleg fordult, a mennyiben, Csengerinek felolvasván kéziratomat, ő nekibizatott, hogy jó lesz, elég lesz az, s így fenmaradtam hétfőn estig, a mikor osztályunk ülése fogott lenni. Egyszóval szóval: bejelentettem olvasási szándékomat, s october 31-kén délután 5-kor kiültem a szégyenpadra, vagy másfél óráig olvastam, akkor az elnök, Dessewfy, sajnálta, hogy azon kedvetlen elnöki kötelességet kell teljesítnie, miszerint az ~~további~~ olvasást felfüggeszsze, mintán az Acad. által meghatározott egy óra rég eltelt; s így én átadám helyemet Szásznak, magam pedig beültem a padba, örvendve, hogy túl vagyok a gyepűn. Ajánlom neked is: probatum est. –

Az ünnepély részleteit minek részletezzem? untig olvashatod az ujságból. A lakomán magam is jelen voltam, leltesedtünk hatalmasan: de nem a 4 pengős rosz ebédtől s bortól, hanem a diktiók nagy mennyiségétől. Egyszersmind alkalmam volt vagy száz emberrel megösmerkedni, – fél óra alatt! Képzelheted,

2.

mennyire megmaradt így, e sok arcz és név, emlékezetemben. –

Heckenast második kiadást nyomat verseimből. A szerződés e„gészen a régi maradt, – azaz ezt copizáltak; feltétel, fizetés mind u„gyanazok. – 2000 példány, 5 év; ha előbb elkel, az én szerencsém. – Most az öt év még nem tölt volt el. –

Julia és Laczi is feljöttek velem Pestre; Julia ott is maradt. Szándéka a tél nagy részét ottan tölteni, – ha bele nem un a városi életbe. Nőm, szegény, honn ült, – azaz nem ült, hanem fusva fáradva takarított, mosott, varrt, szóval minden dolgot el végezett míg mi odavoltunk. – Ide zárom levelét a kedves k. asszonyhoz, kit én sziveson ölelek, vagy ha ezt nem engeded, legalább én is megszorítom kezét „magyarlaczissan"; – téged pedig kegyetlenül csókollak. Isten áldjon, kedvesim!

Kőrös nov. 2. 1859.

igaz barátod
Arany János

M. T. AKADÉMIA KÖNYVTÁRA